

Таким чином, ми розглянули законодавчу базу з питань регулювання електронного договору та визначили особливості його укладення. Провівши аналіз законодавства у сфері електронної комерції ми дійшли висновку, що не зважаючи на свій стрімкий розвиток, деякі питання так і залишились нерегульованими, що призводить до прогалин у функціонуванні електронних торгів.

Список використаної літератури

1. Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності : [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 р. № 615 р.– Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/615-2016-%D1%80>. – Назва з екрана.
2. Про електронну комерцію [Електронний ресурс]: Закон України від 03.09.2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/675-19>. – Назва з екрана.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Текст]// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
4. Хижняк О.С. Використання електронного документообігу й електронного цифрового підпису промисловими підприємствами у збутовій і закупівельній діяльності: переваги і недоліки [Електронний ресурс]/ О.С. Хижняк// Економічно-науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – Режим доступу : <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/34.pdf>. – Назва з екрана.
5. Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства [Електронний ресурс] : Директива 1999/93/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13.12.1999 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_240. – Назва з екрана.

Л. П. Мартинюк

студ. IV курсу

спеціальність «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., проф. Л.М. Токарчук

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЗА ОНОВЛЕНИМ ЦИВІЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Прийняття нової редакції Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) спричинило введення багатьох новацій у процес розгляду справи в порядку цивільного судочинства. Інститут представництва також зазнав змін та нововведень, деякі з яких є досить неоднозначними та потребують законодавчого вдосконалення та уточнення.

Так, у новій редакції ЦПК України було запроваджено інститут самопредставництва юридичної особи, який передбачає, що

юридична особа може брати участь у справі через свого керівника або члена виконавчого органу (ч. 3 ст. 58 ЦПК України) [2].

Натомість ч. 3 ст. 131-2 Конституції України прямо передбачає, що представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення здійснює виключно адвокат.

Справедливо звернути увагу на те, що ч. 4 тієї ж ст. 131-2 Основного Закону України закріплює перелік спорів щодо яких відповідно до закону може не застосовуватися адвокатська монополія. До таких спорів відносяться: трудові спори, спори щодо захисту соціальних прав, спори щодо виборів та референдумів, а також малозначні спори. Важливим є той факт, що Конституція передбачає можливість незастосування монополії адвокатів і стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена. Але до кола зазначених суб'єктів юридичні особи не входять [1].

Виходячи з чинного законодавство зрозуміло, що керівник або член виконавчого органу юридичної особи діють від імені та в інтересах такої особи, як її уповноважені представники. До того ж ЦПК України у попередній редакції відносив зазначених осіб до представників юридичної особи.

Таким чином, з огляду на вищевикладене законодавець, вводячи у новій редакції ЦПК України інститут самопредставництва юридичної особи, намагається наділити правами судового представника осіб, які відповідно до норм Конституції України такого права не мають.

Також сьогодні ЦПК України покладає обов'язок на всіх адвокатів реєструвати офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. Окрім адвокатів відповідно до ч. 6 ст. 14 ЦПК України офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в обов'язковому порядку мають реєструвати нотаріуси, приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки.

Згідно п. 15.15 Перехідних положень ЦПК України Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система починає функціонувати через 90 днів з дня опублікування Державною судовою адміністрацією України у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади оголошення про створення та забезпечення функції

онування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи [2].

Проте зазначена система ще й досі не діє і коли дана новела зможе бути практично реалізована невідомо, оскільки відповідно до ч. 13 ст. 14 ЦПК України Вища рада правосуддя має затвердити за поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему. На даний час таке Положення затверджено не було, тому на сьогодні зазначений вище обов'язок адвокатів досі залишається тільки приписом, який наразі не може бути реалізований.

Нове цивільне процесуальне законодавство зазначає, що документами, які підтверджують повноваження представників у суді є довіреність фізичної або юридичної особи та свідоцтво про народження дитини або рішення про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна (ч. 1 ст. 62 ЦПК України). До того ж ч. 7 зазначеної статті закріплює, що у разі подання представником заяви по суті справи в електронній формі він може додати до неї довіреність або ордер в електронній формі, підписані електронним цифровим підписом відповідно до Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему [2].

Таким чином, відтепер договір або витяг з нього не є доказами повноважень адвоката як представника, на відміну від ч. 4 ст. 42 минулої редакції ЦПК України, що надавала можливість адвокату посвідчувати свої повноваження договором. Але наявність договору про надання правничої допомоги є необхідною для видачі ордеру, адже він видається на підставі саме такого договору, укладеного з клієнтом.

Окремої уваги заслуговує норма, що зобов'язує адвокатів зазначати в ордері відомості стосовно обмеження повноважень, встановлених договором про надання правничої допомоги. Так, ст. 400-1 Кримінального кодексу України вказує, що завідомо неправдиве повідомлення суду про повноваження представляти іншу особу в суді, а так само умисне невнесення адвокатом до ордера відомостей щодо обмежень повноважень, встановлених договором про надання правничої допомоги, – карається штрафом до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до трьох місяців [3].

Однак Типова форма ордеру, введена як додаток №1 до Положення про ордер адвоката та порядок ведення реєстру орде-

рів, затвердженого рішенням Ради адвокатів України №36 від 17 грудня 2012 р. не передбачає внесення до ордеру відомостей щодо процесуальних обмежень. Такі відомості вносяться адвокатом до відповідного договору із клієнтом. Таким чином, вищевказані обставини можуть призвести до труднощів у складанні документів, що підтверджують повноваження представника у суді. Для врегулювання даної проблеми Радою адвокатів України має бути розроблено нову Типову форму ордеру, враховуючи новели чинного законодавства [4].

Досить неоднозначною є і норма ч. 3 ст. 148 ЦПК України, згідно з якою у випадку невиконання процесуальних обов'язків, зловживання процесуальними правами представником учасника справи суд з урахуванням конкретних обставин справи може стягнути штраф як з учасника справи, так і з його представника. На наш погляд, така норма цілком суперечить положенням ст. 61 Конституції України про те, що юридична відповідальність має індивідуальний характер. Адже виходячи з норми ст. 148 ЦПК України довіритель нестиме фактично відповідальність за неналежну поведінку представника, тобто за дії іншої особи [1;2].

Підсумовуючи, слід звернути увагу на те, що вищезгадані новели є не єдиними нововведеннями законодавця щодо інституту представника у цивільному процесі. Саме ним сьогодні присвячено багато статей та дискусій науковців. Тому справедливо зауважити, що зміни, яких зазнав вказаний інститут, у зв'язку з набуттям чинності нової редакції ЦПК України, не є бездоганними, а потребують уточнення, деталізації і узгодження з нормами чинного законодавства.

Список використаної літератури

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28 червня 1996 зі змін., внес. згідно із законами України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрана.
2. Цивільний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Назва з екрана.
4. Про затвердження Положення про ордер адвоката та порядок ведення реєстру ордерів [Електронний ресурс]: Рішення Ради адвокатів України №36 від 17 грудня 2012 р. – Режим доступу : http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2017-05-27-polozhennya-151_59d241a14075f.pdf. – Назва з екрана.